

HOUVAST BIJ HET VERSTERKEN VAN SAMENWERKEN

De afgelopen jaren leren we in het netwerk van Met Andere Ogen steeds meer over succesvolle interprofessionele samenwerking tussen de domeinen onderwijs, zorg, jeugdhulp en kinderopvang. Zo weten we beter wat werkt én hebben we meer inzicht in welke factoren die samenwerking beïnvloeden. Deze factoren zijn op basis van onderzoeken, evaluaties en wetenschappelijke literatuur vertaald naar zes werkzame elementen.

Vanuit de ambitie interprofessioneel samenwerken binnen het netwerk hebben we deze werkzame elementen vertaald naar de dagelijkse praktijk van samenwerken rond jeugdigen en ouders. Onze ervaringen in de praktijk (lessons learned) hebben we hiermee gecombineerd. Het resultaat is een reeks vragen die je kunnen inspireren als je aan de slag gaat met interprofessionele samenwerking in de praktijk. Ze zijn bedoeld als houvast en om het gesprek te openen.

Zes werkzame elementen

1

Gedeelde visie en urgentie onderwijs-zorg-jeugd

- Weten we wat beter samenwerken oplevert voor jeugdigen en ouders?
- Creëren we voldoende tijd en ruimte om te investeren in samenwerken?
- Kennen we elkaars visie en praktijk op het werken met jeugdigen en gezinnen?
- Wat vinden we belangrijk in samenwerken en weten we dat van elkaar?

2

Cultuur van samenwerken

- Bouwen we aan vertrouwen in de samenwerking?
- Kennen we elkaars taken, rollen en verantwoordelijkheden (en die van ouders en jeugdigen)?
- Spreken we dezelfde taal? Welk vakjargon vraagt om verduidelijking?
- Is de visie van jeugdigen en ouders altijd ons vertrekpunt?
- Reflecteren we ook op ons eigen functioneren in de samenwerking en staan we open voor feedback?

3

Regie op de samenwerking op alle niveaus van uitvoering, beleid en bestuur

- Wie zijn bij de samenwerkende organisaties de 'kartrekkers'?
- Hebben gemeente, onderwijs, ouders en partners in het jeugddomein invloed op de samenwerking?
- Weten wij en onze samenwerkingspartners wat we verwachten van elkaar?
- Weten we wie welke beslissingen kan nemen en hiervoor een mandaat heeft?
- Borgen we wat we al bereikt hebben met een goede samenwerking?

4

Lerende cyclus: zicht op de vooruitgang

- Kennen we de beginsituatie in de samenwerking; wat gaat goed en wat kan beter?
- Formuleren we haalbare doelen in de samenwerking en volgen we de voortgang?
- Betrekken we het perspectief van professionals, ouders, jeugdigen, (in)formeel netwerk?
- Meten en volgen we (met data) het effect van samenwerken op jeugdigen en ouders?

5

Faciliterend stelsel

- Weten beleidsmakers/bestuurders wat het versterken van samenwerken vraagt?
- Faciliteren beleidsmakers/bestuurders investeren in samenwerken?
- Staan beleidsmakers/bestuurders open voor initiatieven van professionals?

6

Werken in één ecosysteem

- Investeren we ook buiten onze eigen organisatie in het versterken van samenwerken?
- Betrekken we alle partijen in het sociale en informele netwerk rond jeugdigen en gezinnen?
- Krijgen alle partijen een gelijkwaardige positie en stem in de samenwerking?

Wil je meer weten of aan de slag? Onderstaande literatuur en tools kunnen je hierbij helpen.

Literatuur

- Dingshoff, M., Nieman, E., B. & Boonen, A. (2023) *Boundary Crossing. Grenzen overbruggen in de interprofessionele samenwerking tussen school, kinderopvang en welzijnswerk* (Hogeschool Utrecht).
- Grinten, M., Walraven, M. van der Kooij, D., Bomhof, M., Smeets, E., & Ledoux, G. (2018). *Landelijke inventarisatie, aansluiting onderwijs en jeugdhulp*. Eindrapport. Utrecht: Oberon.
- Grinten, M., Kieft, M., Kooij, D., Bomhof, M., Berg, van den, E. (2019). *Samenwerking in beeld 2019. Basisscholen, kinderopvang en kindcentra*. <https://www.oberon.eu/media/iptlxzh1/factsheet-samenwerking-in-beeld-2019.pdf> (geraadpleegd op 23-08-23)
- Hoex, J., Vlaardingebroek, S., Balledux, M., Speetjens, P. en Vink, C. (2022). *Opgroeien doe je samen. Bouwen aan een stevige pedagogische basis* (Nederlands Jeugdinstituut).
- Jonkman, H., Brock, A., Britt, B., & De Winter-Koçak, S., (2021). *Kennis versterken over de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Naar een nieuwe onderzoeksprogrammering*. Utrecht: NRO.
- Peeters, R., Zunderdorp, M., Lamers, M., Rats, E. (2018) *Met andere ogen, advies voor de versnelling en bestendiging van de samenwerking onderwijs-zorg-jeugd*.
- Udo, N., Sondeijker, F., Janssen, E., Beckers, M., Weghorst, M. (2019). *De sterkste schakels. Wat werkt in de samenwerking tussen jeugdgezondheidszorg, wijkteams en onderwijs?* (NJI, NCJ, Verwey-Jonker instituut, Zon Mw).
- Verwoerd, A., & Derkes, C. (red.) (2022). *Opbrengsten en ambitie interprofessionele samenwerking 2020-2022* (Met Andere Ogen). https://www.netwerketandereogen.nl/media/filer_public/82/d9/82d9402e-cd19-4be7-88a6-d98488782de6/opbrengsten_en_ambitie_-_interprofessionele_samenwerking_-_met_andere_ogen_def.pdf (geraadpleegd op 06-08-23)

Tools

- MIK & PIW Groep, Innovatiecluster Kind en Educatie (2022). *Reflectietool interprofessioneel samenwerken*. <https://www.kindeneducatie.nl/media/28739/reflectietool.pdf> (geraadpleegd op 15-08-23)
- Monitor aansluiting onderwijs en jeugdhulp (Nederlands Jeugd Instituut). <https://monitoraoj.nl/> (geraadpleegd op 11-08-23)
- Preventie Matrix verbinding onderwijs en jeugdhulp (2020). (Nederlands Jeugd Instituut) https://www.nji.nl/sites/default/files/2022-06/Preventiematrix_verbinding_onderwijs_jeugdhulp_leeg.pdf (geraadpleegd op 20-08-23)
- Wouw, T. van. *Samenwerkingsspel* (Acco). Publicatie verwacht eind 2023.